

Ørentvister er nyttige

FÆLDE TIL ØRENTVISTER – En strimmel, sammenrullet bølgepap på cirka fem centimeters bredde er god til at fange ørentvister i. Fælderne blev hængt op i juli, og ørentvisterne blev talt to-tre uger senere. Foto: Hanne Lindhard.

Ørentvister er vigtige insekter i æbleplantager for at holde populationen af blodlus nede. Pas på med brug af midlerne Teppeki og Steward.

TEKST: HANNE LINDHARD
GARTNERIRÅDGIVNINGEN A/S
HLP@VFL.DK

Ørentvister er vigtige nyttedyr, idet de fortærer forskellige skadelige insekter, blandt andre blodlus. Angreb af blodlus i æbler var et stort problem

i både økologiske og konventionelle plantager i 2011. Årsagen var formentlig, at store mængder regn i dette efterår skadede populationen af ørentvister.

Projekt i 2012

I 2012 startede vi et projekt i fire marker i en plantage på Langeland. Vi forsøgte at lave en skånsom bekæmpelse af blodlus ved at bruge rapsolie cirka den 1. april og Pirimor efter blomstring. Først i juli kom der et kraftigt angreb af røde æblebladlus, og vi valgte Teppeki¹ som bekæmpelsesmiddel, fordi det er mindst skadeligt overfor nyttedyr. Midlet blev brugt i mark 1-3, men ikke i mark 4, fordi angrebet af røde æblebladlus var mindre her.

Resultaterne viste, at Teppeki skader de unge ørentvister, tabel 1. Den bedste bekæmpelse af blodlus fik vi ved at bruge Pirimor alene – mark 4 – hvor ørentvisterne blev skånet ved ikke at bruge Teppeki, tabel 1.

Sprøjtningen blev udført på et tidspunkt,

BLODLUS – Blodlus ligner vattotter, fordi de er dækket af fine vokstråde. Hvis man klemmer en blodlus, udskiller den rødbrun væske. Foto: Maya Bojesen.

BOLIG TIL ØRENTVISTER – Sort plastpose med halm lokker ørentvister til. Foto: Lene Baarts.

hvor ørentvisterne var kravlet op i træerne og dermed meget udsatte. Vi fandt kun ørentvister i de træer, hvor Teppeki ikke var anvendt.

Kun Pirimor i 2013

Projektet fortsatte i 2013, hvor vi sprøjtede med Pirimor sidst i april for at få en god virkning mod både blodlus og røde lus. Resultatet var en god virkning. Det ser ud til, at bestanden af ørentvister i plantagen på Langeland er under langsom opbygning.

Tyske resultater

De danske resultater stemmer godt overens

med tyske erfaringer. Her har man også set, at angreb af blodlus kan blomstre op ved brug af insekticider, som skader ørentvister.

Tyske forsøg viser, at midlet Teppeki skader ørentvister, og at antallet af ørentvister reduceres lige efter behandling. To uger efter behandling er der kun cirka halvdelen af ørentvisterne tilbage i Teppeki-behandlede træer i forhold til ubehandlede træer. Efter seks uger er bestanden på 70 procent i Teppeki-behandlede træer i forhold til ubehandlede.

De tyske forsøg viser også, at midlet Steward² reducerer ørentvisterne med 76 procent to uger efter behandling og med 50 procent seks uger efterbehandling.

Midlerne Calypso³ og Biscaya³ reducerer antallet af ørentvister henholdsvis 60 procent og 50

Ørentvister er både nytte- og skadedyr

Ørentvister er både et nytte- og skadedyr. Som nyttedyr æder både nymferne og de voksne spindemider, rustmider, bladlus, blodlus, pærebladlopper og insektæg. Ørentvister er meget aktive i bekæmpelsen af blodlus.

Som skadedyr gnaver de på blade og bløde frugter og efterlader ekskrementer på frugterne.

Livscyklus

Ørentvister har kun én generation om året og er derfor længe om at opformere sig.

De voksne ørentvister overvintrer i jorden. Æggene lægges i jorden og klækker i februar og marts. Nymferne ligner de voksne men er mindre. Fra midt i juni søger de op i træerne. Ørentviste er nataktive.

procent. Behandlingerne i de tyske forsøg blev udført på store nymfer først i juli måned.

Boligtilbud til ørentvister

Det er en god ide at give ørentvisterne gemmesteder i plantagen, for eksempel sorte plastposer fyldt med halm og hængt op i træerne. Flere frugtavlere anvender allerede metoden som boligtilbud. På den måde undgår frugtavlere også, at ørentvisterne gemmer sig i frugtens stilkhule og efterlader ekskrementer her. Poserne med halm kan bruges som overnatningssted i flere år.

Ørentviste kan også hjælpe med at bekæmpe pærebladlopper.

Læs mere i en tidligere artikel i Frugt & Grønt, marts 2013. ■

Projektet er et rådgivningsprojekt om IPM støttet af Grøn Vækst.

1. Aktivstof er flonicamid.

2. Aktivstof er indoxacarb.

3. Aktivstof er thiacloprid.

IPM projekt

I årene 2011-2013 gennemfører GartneriRådgivningen et IPM projekt hos frugtavlere Ejvin Straarup, Sydlangeland. I projektet undersøger vi, om det er muligt at få bestanden af blodlus reguleret ved hjælp af skånsom sprøjtning med fokus på bevarelse af ørentvister i plantagen.

Ejvin Straarup dyrker 15 hektar med æbler, og forsøget foregår på de fire hektar.

Tabel 1 Sprøjtestrategi mod blodlus i fire marker i 2012 og 2013.

Mark	Insektmiddel			Angreb af blodlus ¹		Ørentvister ²	
	forår 2012	juli 2012	forår 2013	marts 2012	marts 2013	juli 2012	juli 2013
1	Intet	Teppeki	Pirimor	4,7	2,3	0,0	0,2
2	Rapsolie + sæbe	Teppeki	Pirimor	4,4	5,3	0,0	0,3
3	Pirimor	Teppeki	Pirimor og Movento	6,7	4,7	0,0	1,2
4	Pirimor	Intet	Pirimor	4,6	0,6	2,8	2,6

1. Angrebet er vurderet i 20 træer per mark med karakterer fra 0 til 8:

0 = Intet angreb

8 = Kraftigt angreb, mere end 25 procent af skuddene angrebne.